

Після округлення різальних кромки методом MAO проведені вимірювання поверхневої твердості та профіль РК. Профіль РК порівнювався зі змодельованим профілем. В результаті вимірювань профілів різальних кромки встановлена можливість виконувати округлення різальних кромки методом MAO з врахуванням рекомендованої геометрії для заданих значень К-фактору.

Література:

1. Мирошніченко В.Н. Высококоростная лезвийная обработка в машиностроении / В.Н. Мирошніченко, А.С. Бурлаченко // Вісн.НУК. – Миколаїв, 2010 - №5.

2. Васин С.А. Термомеханический подход к системе взаимосвязи при резании: учебник [для вузов] / С.А. Васин, А.С. Верещака, В.С. Кушнер – М.: МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2001 – 448с.

3. Wit Grzesiek Podstawy skrawania materialow metalowy ch – Warszawa.

4. Мазур М.П. Основи теорії різання матеріалів: підручник [для вищ. навч. закладів] / М.П. Мазур, Ю.М. Внуков, В.Л. Доброкон, В.О. Залого, Ю.К. Новосолов, Ф.Я. Якубов: під заг. ред. М.П. Мазура – Львів: Новист Світ – 2000, – 422с.

5. Denkena B. Preparation of Designed Cutting Edge Microgeometries by Simultaneous 5-Axes Brushing / B. Denkena, L. Leon, E. Bassett // Proceedings of the 3rd Int. Conf. on Manuf. Eng. (ICMEN) and FUREKA Brokerage Event, Kallithea of Chalkidiki, Greece, 1-3 October, 2008, - pp. 117-123.

6. Джулій Д.Ю. Підвищення якості багатограних непереточуваних твердосплавних пластин при магнітно-абразивному обробленні в кільцевій ванні : дис. канд. техн. наук: 05.03.01 / Джулій Д.Ю. – Київ, 2014. – 175 с.

СТРУКТУРНА СХЕМА АВТОМАТИЗОВАНОГО ПРОЕКТУВАННЯ ДИСКОВОЇ ОБКАТНОЇ ФРЕЗИ

Равська Н.С., д.т.н., професор, Парненко В. С., асистент

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Автоматизоване проектування дискових обкатних фрез перш за все передбачає побудову структурної схеми САПР.

Запропонована структурна схема САПР [1, 2, 4] дискових обкатних фрез з нерівномірним кроком (рис.1), забезпечує їх проектування та розробку для обробки відрізнних пил з різними вхідними параметрами.

Схема складається з взаємопов'язаних між собою двох основних блоків:

1. вхідних параметрів;
2. проектування обкатної фрези, який в свою чергу включає три підблоки:
  - теоретичні основи формоутворення відрізнних пил;
  - визначення конструктивних параметрів;
  - аналіз геометричних параметрів в процесі роботи.

Вхідними параметрами для проектування обкатних фрез є параметри відрізної пили, що обробляється. Ці параметри розділяються на розрахункові та ті, що вибираються згідно рекомендацій [5, 6, 7] або за нормативними документами [3]. До розрахункових параметрів відносяться: n – число груп нерівномірних зубів, Δ_{gr} – нерівномірність зубів у групі, Ω – кут, що охоплюється однією групою зубів, ε_Z – нормальний кутовий крок, $T_{окр}$ – окружний крок, ε_0 – мінімальний крок зубів, ε_i – кутові кроки зубів у групі, H_i – висота зуба по передній поверхні.

До параметрів, які вибирають за рекомендаціями або нормативними документами, відносяться число зубів у групі - Z_{gr} , діаметр - D , загальне число зубів - Z , кут профілю - θ , передній кут - γ , нерівномірність кроку - Δ , кут - ψ (який в випадку симетричного профіля дорівнює половині кута профілю θ).

Враховуючи те, що теорія проектування таких фрез базується на теорії формоутворення, блок теоретичних основ формоутворення влючас визначення зовнішнього діаметра обкатної фрези з урахуванням переточок, визначення координат точок різальних кромки обкатної фрези та кут нахилу осі обкатної фрези до осі пили для обробки западин зубів без перехідних кривих.

Координати X та Y точок ріжучих кромки характеризують величину зміни радіусів вершин кожного зуба обкатної фрези, зміщення вершин зубів відносно найбільшого зуба фрези. Координати Z визначають положення різальних кромки при побудові 3D моделі обкатної фрези.

Наступним кроком проектування дискової обкатної фрези є визначення її конструктивних параметрів, розрахункових та обраних за джерелами. До розрахункових відносяться: різниця між радіусами зубів - ΔR_{ϕ_i} , зміщення вершин зубів відносно найбільшого зуба - B_{ϕ_i} та кутові кроки зубів фрези ε_{ϕ_i} . За нормативними документами або рекомендаціями інших джерел вибираються діаметр посадкового отвору - d , ширина фрези - B_{ϕ} , довжина зуба по задній поверхні - L_Z , діаметр ступиці D_{cm} , ширина ступиці - B_{cm} , передній та задній кут в вершинній точці γ_0 та α_0 , висота та ширина шпонкового пазу C_1 та A_1 .

В блоку аналізу геометрії різальної частини обкатних фрез визначаються та аналізуються геометричні параметри різальної частини обкатної фрези в процесі її роботи в кінематичній системі координат, завдяки чому, для конкретних умов роботи, параметрів оброблювальної відрізної пили та матеріалу, уточнюються передні та задні кути.

Література:

1. Гречишников В.А., Кирсанов Г.Н. и др. Автоматизированное проектирование металлорежущего инструмента. Москва, Мосстанк., 1984, 109с.
2. Гречишников В.А. Системы автоматизированного проектирования режущих инструментов. Москва, ВНИИТЭМР, сер.9.2, 52с.
3. ГОСТ 2679-93 (ИСО 2296-72). Фрезы прорезные и отрезные. Технические условия. Чиний від 1997.07.01. М.: Межгосударственный стандарт, 2010.
4. Ли К. Основы САПР (CAD/CAM/CAE). Спб, Питер, 2004. 560с.

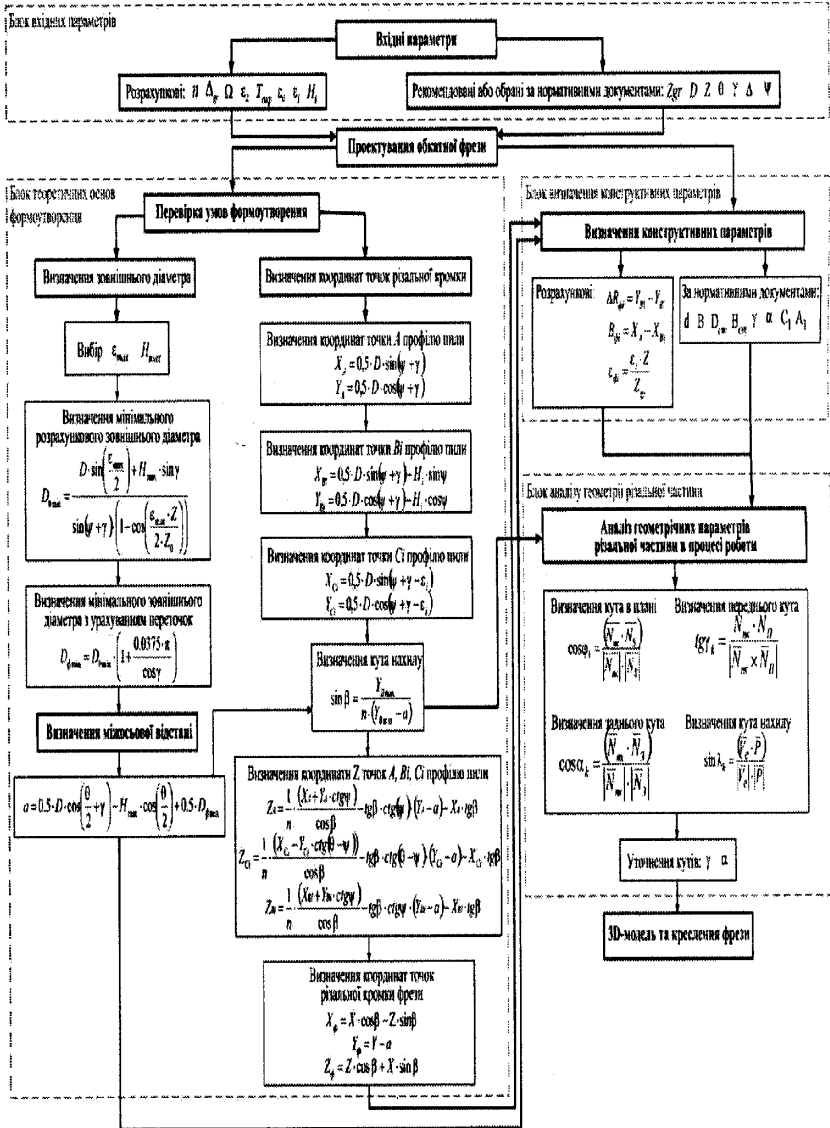

Рис. 1. Структурна схема САПР дискової об'єктивної фрези з нерівномірним кроком $Z_0=4$

5. JULIA UTENSILI SPA. URL: https://www.juliautensili.com/wp-content/uploads/2018/10/HSS_CATALOGUE_Edition-2018_2.pdf. (Last accessed: 09.09.2018).

6. Kinkelder BV. URL: <https://kinkelder.com/saw-blades/hss-standard/>. (Last accessed: 22.03.2018).

7. Stark. HSS Circular Saws: каталог. GMV-Grafiche Marini Villorba, 2017. 27s.

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УТИЛІЗАЦІЇ ВІДПРАЦЬОВАНОВОГО ЕЛЕКТРОЛІТУ ДЛЯ МІКРОДУГОВОГО ОКСИДУВАННЯ

¹Роп'як Л. Я., *к.т.н., с.н.с., доцент*, ²Малишевська О. С., *к.т.н., доцент*

¹Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

²Івано-Франківський національний медичний університет

В останні роки інтенсивно йде розробка та освоєння нових технологій поверхневого зміцнення алюмінієвих сплавів мікродуговим окисдуванням [1], але в літературі практично відсутні відомості про токсичність електролітів та продуктів електролізу, а це стримує раціональний вибір складу електролітів. У процесі формування оксидних покриттів на алюмінії та його сплавах поряд виділяються водень та кисень. Вони не мають токсичної дії на живі організми, а небезпеку становить лише утворення з них гримучої суміші. Тому гальванічні ванни для нанесення таких покриттів повинні обладнуватися системою витяжної вентиляції в іскробезпечному виконанні.

На основі аналізу складів відомих електролітів зроблено висновок [1, 2], що більшість електролітів, які на даному етапі розвитку технологій окисдування описані в літературі та використовуються у промисловості, містять складники 1 та 2 класів небезпеки, як у початковому складі, так і у продуктах електролізу (що набагато небезпечніше). Тому нами запропоновано силікатно-лужний електроліт [2], котрий не містить у своєму складі речовин 1 та 2 класів небезпеки, що значно спрощує та здешевлює їх очистку та утилізацію. Для утилізації відпрацьованих електролітів запропоновано систему очищення на базі розробленої конструкції гідроциклону [3]. Гідроциклон містить корпус, який включає верхню циліндричну і нижню конічну частини. У корпусі співвісно з трубою для відведення електроліту встановлена коаксіально зовнішня труба, в якій виконані тангенційні похилі отвори для подачі нейтралізатора, що забезпечує підвищення ефективності очищення та нейтралізації електроліту. Запропонований склад електроліту для окисдування є дешевшим порівняно з іншими типами електролітів, а серед продуктів електролізу немає речовин 1 та 2 класів небезпеки. Окрім цього, розроблена конструкція гідроциклону забезпечує прямий контакт електроліту і розчину для його нейтралізації.

Література:

1. Суминов И. В. Микродуговое окисирование: теория, технология, оборудование / И. В. Суминов, А. В. Эпельфельд, В. Б. Людин и др.; под ред. Т. А. Карасевой. – М.: ЭКОМЕТ, 2005. – 368 с.